

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

УХВАЛЕНО

Вченою радою Білоцерківського
національного аграрного
університету
Протокол № 2
від «26» березня 2024 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Білоцерківського
національного аграрного
університету, професор
Олена ШУСТ
«26» березня 2024 року

Наказ ректора
№ 59/0 «26» березня 2024 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОСВІТНЬО-НАУКОВІ ПРОГРАМИ
ПІДГОТОВКИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
У БІЛОЦЕРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

І.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення є нормативним документом, що визначає порядок розробки, запровадження, перегляду, призупинення та закриття освітньо-наукових програм в Білоцерківському національному аграрному університеті (далі – Університеті) та розроблено з метою впорядкування та унормування діяльності аспірантури університету щодо підготовки доктора філософії та визначає цілі, завдання, повноваження і відповідальність працівників Університету, які беруть участь в реалізації освітньо-наукової програми.

1.2. Положення «Про освітньо-наукові програми підготовки доктора філософії у Білоцерківському національному аграрному університеті» розроблено відповідно до законів України «Про освіту» (стаття 44. Акредитація освітньої програми), «Про вищу освіту» (стаття 10. Стандарти вищої освіти; стаття 25. Акредитація освітньої програми), постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519), постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365), постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023р. № 502), Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2019 р. за № 880/33851, Стандартів вищої освіти з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, інших нормативних актів України, Статуту Університету, нормативних документів Університету та ґрунтується на таких матеріалах: Довідник користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

1.3. Підготовка фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти здійснюється за освітньо-науковою програмою з відповідної спеціальності.

1.4. У рамках однієї спеціальності можуть реалізуватися декілька освітньо-наукових програм за різними спеціалізаціями. Профільна спрямованість, обумовлена істотними особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів, є підставою для розробки окремої освітньо-наукової програми.

1.5. Окрему освітньо-наукову програму можуть спільно реалізувати декілька факультетів Університету та/або освітніх організацій, наукових установ, включаючи міжнародні.

1.6. До складу окремої освітньо-наукової програми входить навчальний план, а також графік навчального процесу, що враховують особливості форм навчання.

Навчання за освітньо-науковою програмою проводиться за очною (денною) або заочною формами. Під час організації навчання за різними формами структура, обсяг, зміст і результати освітньо-наукової програми за певним рівнем вищої освіти не відрізняються між собою.

1.7. Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової освітньо-наукової програми або перегляду чинної.

1.8. Освітньо-наукові програми з підготовки доктора філософії регламентують діяльність аспірантів та здобувачів (поза аспірантурою) Університету, наукових керівників аспірантів і здобувачів, працівників з числа професорсько-викладацького складу, представників інших організацій, що беруть участь в реалізації освітньо-наукової програми за відповідним напрямом

підготовки кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі.

1.9. Академічна аспірантура – інноваційна освітня програма, орієнтована на підготовку кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі відповідно до міжнародних стандартів якості (ISO 9001:2008 та ISO 9001:2015). Відповідно до цих цілей у рамках освітньо-наукових програм аспірантам пред'являються більш високі вимоги до якості освоєння освітньої програми, одночасно вищі вимоги встановлюються й щодо умов реалізації програми Університетом.

1.10. У Білоцерківському НАУ отримано ліцензію на підготовку доктора філософії зі спеціальностей за наступними освітньо-науковими програмами:

051 «Економіка», яка передбачає проведення досліджень в галузі соціальних та поведінкових наук, економіки та управління національним господарством;

073 «Менеджмент», яка передбачає проведення досліджень в галузі управління та адміністрування, економіки та управління підприємствами за видами діяльності;

101 «Екологія», яка передбачає проведення досліджень в сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;

201 «Агрономія», яка передбачає проведення досліджень у галузі рослинництва, землеробства, селекції та насінництва на основі глибоких теоретичних та практичних знань агроекологічного стану ґрунтового покриву, кліматичних і екологічних умов регіону та перспектив його розвитку;

204 «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва», яка передбачає проведення досліджень з організації виробництва і переробки тваринницької продукції;

211 «Ветеринарна медицина», яка передбачає проведення досліджень в галузі ветеринарної медицини;

212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», яка передбачає проведення досліджень біологічних, хімічних і фізичних чинників з метою аналізу ризиків для виробництва, переробки, зберігання, транспортування й реалізації основних харчових продуктів та побічних продуктів тваринного походження.

У 2022 році відповідно до рішення вченої ради університету від 24 червня 2022 року (протокол № 5) в Білоцерківському національному аграрному університеті відкрито та започатковано освітньо-наукову програму «Садово-паркове господарство» за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для здобувачів третього (світньо-наукового) рівня вищої освіти (наказ № 139/О від 24 червня 2022 р.).

1.11. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в Університеті становить 45 кредитів ЄКТС (може змінюватися в межах 30–60 кредитів ЄКТС відповідно до Стандартів вищої освіти з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня).

1.12. Організаційне та методичне забезпечення реалізації освітньо-наукових програм підготовки доктора філософії здійснює відділ аспірантури та докторантури.

1.13. Аспіранти/здобувачі Університету, які навчаються за освітньо-науковими програмами підготовки доктора філософії, прикріплюються до структурних підрозділів Університету в установленому порядку (*Положення «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Білоцерківському національному аграрному університеті»*).

II. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ПРОГРАМ

2.1. Передумови розроблення, затвердження і відкриття нової освітньо-наукової програми

2.1.1. Загальними передумовами для розроблення, затвердження і відкриття нової освітньо-наукової програми є вивчення потреби програми на освітньому ринку України, аналіз існуючих

вітчизняних та закордонних аналогів, визначення основних стейкхолдерів програми, створення моделі залучення вступників та фінансової моделі окупності програми, а також формування команди розробників програми.

2.1.2. Під час розроблення освітньо-наукових програм та навчальних планів Університет керується Довідником користувача ЄКТС (Люксембург, 2015 р.), Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національною рамкою кваліфікацій, Стандартом вищої освіти зі спеціальності для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (за його наявності), Довідником кваліфікаційних характеристик професій (зі змінами), Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», Положенням «Про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті».

2.1.3. До розробки освітньо-наукових програм, навчальних планів, формування цілей та програмних результатів навчання залучаються здобувачі вищої освіти, роботодавці, стейкхолдери, випускники спеціальностей, науково-педагогічні працівники, академічна спільнота. Виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів та ін. має бути задокументовано (це можуть бути протоколи спільних зустрічей, засідань кафедр, круглих столів, семінарів, результати опитувань або аналізу відкритих джерел тощо).

2.2. Розроблення нової освітньо-наукової програми

2.2.1. Розроблення нової освітньо-наукової програми містить п'ять етапів, які регламентуються *Положенням «Про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті»* і повинні бути відображені в листі-погодження профілю освітньої програми:

1. Формування робочої групи та призначення гаранта освітньо-наукової програми.
2. Аналіз актуальності освітньо-наукової програми та оцінювання достатності наявних ресурсів.
3. Визначення профілю освітньо-наукової програми.
4. Визначення освітнього змісту освітньо-наукової програми та розробка навчального плану.
5. Розробка системи оцінювання якості освітньо-наукової програми з метою її вдосконалення.

Інші етапи, як складові, основних:

- експертиза освітньо-наукової програми внутрішніми стейкхолдерами – відділом навчально-методичної та виховної роботи, відділом забезпечення якості освіти, Міжнародним навчально-науковим інвестиційним центром, відділом фінансово-економічної діяльності тощо;

- експертиза освітньо-наукової програми зовнішніми стейкхолдерами – академічним середовищем, експертами в даній галузі/спеціальності, роботодавцями, потенційними аспірантами, іншими зацікавленими сторонами шляхом проведення публічних обговорень, круглих столів, фокус-груп, проведення опитувань тощо. Публікація профілю освітньої програми на сайті за результатами експертизи;

- обговорення і отримання дозволу на відкриття освітньої програми від ректорату;

- обговорення та затвердження освітньої програми і навчального плану Академічною радою з реалізації освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (PhD) з відповідної спеціальності (далі – Академічна рада) та вченою радою Університету;

- підготовка справи для отримання ліцензії у Міністерстві освіти і науки України (для освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації, для яких запроваджено додаткове регулювання).

2.2.2. Зміст освітньо-наукової програми має чітку структуру. Освітні компоненти, включені до неї, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітньо-наукова програма повинна мати чіткі цілі, які відрізняють їх від аналогічних програм в інших закладах вищої освіти, бути оригінальною та вирізнятися унікальністю, регіональною специфікою, взаємопов'язаною з місією та стратегією Університету.

Під час розроблення профілю освітньо-наукової програми необхідно передбачити формування програмних компонентів на основі суспільно-орієнтованого навчання (англ. Service learning), навчання через досвід (англ. experiential learning) та ціннісно- і світоглядно-орієнтованого навчання.

2.2.3. Нова освітньо-наукова програма розробляється за ініціативою керівництва Університету, факультету та/або ініціативної групи з числа науково-педагогічних працівників.

2.2.4. Робочі групи формуються окремо за кожною освітньо-науковою програмою на період її розроблення, моніторингу, перегляду, проведення процедур зовнішнього оцінювання (ліцензування, акредитація), самооцінювання або інших необхідних процедур.

При цьому має бути дотримана ліцензійна умова щодо наявності у складі проектної групи для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти трьох осіб, що мають науковий ступінь та вчене звання, із них не менше двох докторів наук та/або професорів (*постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365)*).

Одна й та ж сама особа може бути членом декількох робочих груп. Із метою узгодження підходів щодо розроблення освітньо-наукових програм рекомендується до складу робочих груп включати деканів факультетів.

Для забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду освітньо-наукових програм доцільно включати до складу проектної групи представників зацікавлених сторін (роботодавців, аспірантів, наукових керівників, професіоналів тощо) або залучати їх до діяльності проектної групи в інших формах.

Очолює проектну групу її керівник – гарант освітньо-наукової програми – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньо-наукової програми спеціальністю зі стажем науково-педагогічної роботи не менше 10 років (*Положення «Про гаранта освітньої програми та робочу групу у Білоцерківському національному аграрному університеті»*)

2.2.5. Гарант освітньо-наукової програми, робочі групи та структурні підрозділи, які здійснюють підготовку аспірантів, відповідають за розробку, моніторинг і щорічний перегляд освітньо-наукових програм та, за необхідності, внесення змін до них, навчальних планів, їх затвердження у встановленому Університетом порядку.

2.3. Профіль освітньо-наукової програми

2.3.1. Освітньо-наукова програма та навчальний план підготовки доктора філософії складаються з освітньої та наукової складових.

2.3.2. Робочою групою при розробці нової освітньо-наукової програми складається профіль освітньо-наукової програми як короткий документ, створений для представлення загальної інформації про неї. Визначення профілю полягає у визначенні мети освітньо-наукової програми, загальних та фахових програмних компетентностей, яких має бути досягнуто в результаті навчання, кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів вищої освіти та встановлення необхідного обсягу освітньо-наукової програми у кредитах Європейської кредитно-трансферної системи (далі – ЄКТС).

2.3.3. Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні, практичні) визначають специфіку програми. Компетентності випускника аспірантури враховують погляд роботодавця на освітню та професійну підготовку майбутнього фахівця. Основою для формулювання програмних компетентностей освітньо-наукової програми є перелік компетентностей

державного Стандарту вищої освіти за даною спеціальністю для третього (освітньо-наукового) рівня. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більш як 2–3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці.

Інтегральні та загальні компетентності визначено Національною рамкою кваліфікацій і описано за 8 – освітньо-науковим кваліфікаційним рівнем.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності мають відповідати визначеному рівню освітньо-наукової програми і відображати знання й розуміння, когнітивні уміння та навички, практичні навички у предметній області.

До кожної компетентності бажано наводити коментар.

2.3.4. Програмні результати навчання визначають, що доктор філософії має знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення навчання за освітньо-науковою програмою. У процесі формулювання програмних результатів навчання рекомендується враховувати міжнародні зразки (формулювання).

Набір програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковими програмами третього (освітньо-наукового) рівня формується відповідно до Стандарту вищої освіти з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня з відповідної спеціальності.

Перелік програмних результатів навчання має корелюватися з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

У процесі розроблення програмних результатів навчання варто врахувати, що результати навчання характеризують те, що здобувач ступеня доктора філософії повинен продемонструвати після успішного завершення освітньо-наукової програми (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати тощо) і, що повний набір програмних результатів навчання виражає характерні особливості освітньо-наукової програми, якщо серед них є результати, характерні також і для інших освітньо-наукових програми, їх доцільно виділити окремо.

Формулювання програмних результатів супроводжується виробленням чітких критеріїв оцінювання результату.

Кореляція результатів навчання програмним компетентностям перевіряється за допомогою матриці відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання за відповідною освітньо-науковою програмою.

2.3.5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом освітньо-наукової програми (переліком навчальних дисциплін) і запланованими програмними компетентностями.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-наукової програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом освітньо-наукової програми і запланованими програмними результатами.

2.3.6. Наукова складова освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії передбачає проведення власного наукового дослідження та публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації або опублікованої монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, відповідно до законодавства і не регулюється Стандартом вищої освіти за даною спеціальністю для третього (освітньо-наукового) рівня.

Наукова складова освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії не визначається кредитами ЄКТС, але вноситься до навчального плану освітньо-наукової програми.

2.3.7. На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання робоча група визначає загальний бюджет часу – обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення передбачених результатів, який необхідно розподілити, здійснює структурування результатів

навчання (модулів або навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

При визначенні кредитів ЄКТС освітнім компонентам освітньо-наукової програми слід віддавати перевагу стандартизованому підходу, коли обсяг кожного компонента є стандартним або кратним (модуль) на відміну від індивідуального підходу, коли обсяг кредитів ЄКТС для освітнього компонента є довільним і залежить від переліку та складності результатів навчання, опису прогнозованої навчальної діяльності, оцінки навантаження, обговорення викладацьким складом.

Мінімальна кількість кредитів ЄКТС для освітнього компонента складає 3 кредити ЄКТС.

2.3.8. Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, робоча група має сформулювати результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожного освітнього компонента, та узгодити їх з Національною рамкою кваліфікацій, зі Стандартами вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня, з Матрицею відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньо-наукової програми та Матрицею відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньо-наукової програми.

2.4. Навчальний план освітньо-наукової програми

2.4.1. На підставі освітньо-наукової програми за кожною спеціальністю та переліку її освітніх компонент робоча група розробляє навчальний план освітньо-наукової програми, який містить: відомості про галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін (вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами), порядковий номер та назву освітнього компонента; дані про кількість і форми семестрового контролю(залік, іспит), загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом, кількість кредитів у кожному семестрі.

Наукова складова навчального плану включає підготовку публікацій результатів досліджень у фахових наукових виданнях; апробації результатів досліджень на наукових конференціях; підготовки окремих частин дисертації, згідно затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта; річних звітів аспірантів, за результатами виконання індивідуального плану; впровадження результатів досліджень у господарствах різних організаційно-правових форм; публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

2.4.2. Освітня складова навчального плану формується з обов'язкової та вибіркової частин навчального плану:

- цикл компонент загальної підготовки;
- цикл компонент спеціальної (фахової) підготовки;
- педагогічна практика;
- цикл вибіркового дисциплін;
- факультативні курси.

2.4.3. Обов'язкові освітні компоненти, включені до освітньо-наукової програми, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів навчання.

Цикл компонент загальної підготовки. Відповідно до Національної рамки кваліфікацій аспіранти за результатами навчання мають набути такі компетенції:

– здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною

спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до Стандарту вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня;

– оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

– набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

– здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти.

Цикл компонент спеціальної (фахової) підготовки. Сюди мають бути включені всі освітні компоненти, які забезпечать програмні результати навчання, за обсягом мати не менше як 3 кредити, а форму контролю – іспит, залік.

Педагогічний практикум (практична підготовка) має бути в обсязі не менше як 3 кредити від загальної кількості кредитів освітньої складової навчального плану (якщо інше не передбачено Стандартом вищої освіти зі спеціальності для третього (освітньо-наукового) рівня) та проходити протягом четвертого–п'ятого семестрів навчання і регламентується *Положенням «Про педагогічний практикум у Білоцерківському національному аграрному університеті».*

Цикл вибіркового компоненту – не менше як 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС освітньої складової навчального плану та створює умови для формування індивідуальної траєкторії навчання та досягнення таких цілей:

– поглиблення професійних знань в межах обраної освітньо-наукової програми та здобуття додаткових спеціальних професійних компетентностей;

– поглиблення знань та здобуття додаткових загальних та професійних компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей у галузі знань, у тому числі і завдяки запровадженню міждисциплінарності в освітній процес;

– ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень у інших галузях знань та поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями;

– набуття соціальних навичок, що зумовлені цілями освітньо-наукової програми, подальшою професійною діяльністю, і забезпеченням особистісного розвитку.

Вибіркові освітні компоненти, їх тривалість та кількість за семестрами визначені в освітньо-наукових програмах та є обов'язковими для всіх освітньо-наукових програм підготовки доктора філософії.

Кількість вибіркового освітнього компоненту має бути достатньою для того, аби здобувач ступеня доктора філософії мав можливість здійснити вибір; компоненти не повинні дублювати одна одну, мають бути актуальними та цікавими для здобувача.

2.4.4. Навчальні плани формуються з урахуванням вимог кредитно-трансферної системи навчання. Кредит (30 годин) передбачає всі види навчальної діяльності: лекції, практичні (семінарські), індивідуальні, лабораторні заняття, консультації, самостійну роботу, підсумковий контроль. Кредити присвоюються за всіма видами освітньої діяльності аспіранта, які передбачають оцінювання навчальних досягнень.

При цьому слід урахувувати, що обсяг аудиторної роботи аспірантів установлюється в межах

1/3–1/2 (34–50 %), решта обсягу призначається для їх самостійної роботи.

Водночас допускається, що кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС може відрізнятися залежно від галузі знань та спеціальності: підготовка у сфері природничих наук, регульованих спеціальностях потребує більшого часу на роботу в лабораторіях та практичну підготовку, натомість для підготовки здобувачів за спеціальностями соціально-гуманітарного спрямування більше часу має виділятися на самостійну роботу аспіранта. Відповідно, обсяг аудиторного навантаження з окремих освітніх компонент може бути збільшено від запропонованих показників.

Окремий виняток складає Цикл вибіркових дисциплін, де в навчальних планах акцент зроблено на самостійну роботу здобувача освіти і кількість аудиторних годин освітніх компонент є меншою від пропонувананих.

На один навчальний рік відводиться 13-15 кредитів.

Аспіранти можуть подавати пропозиції та зауваження щодо змісту навчальних планів.

2.4.5. Під час проектування кадрового забезпечення освітньо-наукової програми робоча група має узгодити свої пропозиції щодо складу групи забезпечення для викладання дисциплін, внесених у проєкт навчального плану, з кафедрами, на яких працюють такі науково-педагогічні працівники.

2.4.6. Навчальний план формується за структурою, єдиною для всіх освітньо-наукових програм й оформлюється відповідно до запропонованих зразків.

2.4.7. Навчальний план розробляється на весь нормативний термін навчання й розглядається на засіданнях вченої ради факультету, Академічної ради, вченої ради Університету та затверджується ректором Університету.

2.4.8. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який схвалюється вченою радою Університету та затверджується ректором Університету.

2.5. Порядок затвердження освітньо-наукових програм

2.5.1. Всі нові освітньо-наукові програми мають єдиний порядок затвердження, що включає їх послідовну експертизу (розгляд):

– *Робочою групою*. Проєкт нової освітньо-наукової програми та навчального плану не пізніше ніж за місяць до їх погодження на засіданні вченої ради факультету обговорюються випускниками, науково-педагогічними працівниками, роботодавцями, стейкхолдерами, адміністрацією Університету шляхом проведення спільних засідань, круглих столів, зборів, оприлюднення проєктів освітньо-наукових програми, навчального плану у відкритих джерелах, на вебсторінці факультету, сайті Університету. За результатами громадського обговорення проводиться засідання робочої групи та вносяться зміни.

Позитивне рішення робочої групи є підставою для передачі матеріалів деканові факультету для розгляду на засіданні вченої ради факультету.

– *Вченою радою факультету*. Позитивне рішення вченої ради відповідного факультету є підставою для передачі матеріалів на розгляд Академічної ради.

– *Академічною радою*. Позитивний висновок Академічної ради є рекомендаційним для вченої ради Університету.

– *Вченою радою Університету*, затверджується ректором та оприлюднюється на сайті Університету.

2.5.2. За результатами розгляду освітньо-наукової програми вчена рада Університету може прийняти рішення про її затвердження та відкриття, направлення на доопрацювання або про відмову в затвердженні.

2.5.3. Затверджені у встановленому порядку оригінали освітньо-наукової програми та навчального плану зберігається у гаранта програми. Паперова копія навчального плану зберігається

у відділі аспірантури та докторантури.

III. ВІДКРИТТЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Затверджена освітньо-наукова програма пропонується до відкриття та запровадження в освітній процес.

3.2. Інформація про відкрити та запроваджену освітньо-наукову програму вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти відповідно до пакету документів, який подається адміністратору ЄДЕБО.

3.3. Перелік документів, необхідних для відкриття освітньо-наукової програми:

- копія наказу ректора Університету про затвердження складу проектної групи;
- копія наказу ректора Університету про затвердження освітньо-наукової програми;
- затверджена в установленому порядку освітньо-наукова програма;
- навчальний план підготовки доктора філософії;
- витяг з протоколу засідання вченої ради університету;
- зовнішня рецензія провідного роботодавця (стейкхолдера) галузі.

3.4. Якщо на освітньо-наукову програму не здійснено набір здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, то робоча група може надалі:

- відмовитися від її реалізації в порядку, установленому **п. 5.4 цього Положення**;
- провести вдосконалення освітньо-наукової програми з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, надати матеріали вдосконалення вчентій раді Університету для затвердження.

3.5. Набір здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на навчання за освітньо-науковими програмами здійснюється відділом аспірантури та докторантури Університету, згідно з Правилами прийому на навчання до аспірантури Університету.

IV. ПОРЯДОК ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

4.1. Результати освітньої діяльності, програмні результати навчання та профіль освітньо-наукової програми повинні регулярно переглядатися з метою актуалізації освітніх компонент та цілей, враховуючи розвиток науки, економіки, техніки, технологій і соціальної сфер і сучасних практик у відповідній галузі для забезпечення відповідності потребам ринку.

4.2. Перегляд освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня (доктора філософії) повинен відбуватися щонайменше один раз на 2 роки, спільно з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, академічною спільнотою та потенційними працедавцями, стейкхолдерами.

4.3. Освітньо-наукова програма може щорічно переглядатися в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

4.4. Підставою для перегляду та оновлення освітньо-наукової програми можуть бути:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньо-наукової програми та/або академічної ради і/або науково-педагогічних працівників, які її реалізують;
- результати оцінювання якості;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації освітньо-наукової програми.

4.5. Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах освітньо-наукової програми – навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, силабусах і т.п..

4.6. Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньо-науковою програмою.

4.7. Підставою для розробки нових навчальних планів є:

- затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку;
- затвердження нових стандартів вищої освіти;
- унесення змін до циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки (за рішенням Міністерства освіти і науки України або вченої ради Університету);
- унесення змін до дисциплін циклу самостійного вибору здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (за рішенням вченої ради Університету).

4.8. Перегляд освітньо-наукових програм із метою їх удосконалення може здійснюватися через модернізацію.

Модернізація освітньо-наукової програми має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому перегляді та оновленні, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів.

4.9. Модернізація освітньо-наукової програми може проводитися з:

- ініціативи факультету на якому здійснюється підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня у разі незадовільних висновків про її якість у результаті самообстеження або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;
- ініціативи гаранта освітньо-наукової програми за відсутності набору вступників на навчання;
- ініціативи робочої групи з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, у яких реалізується освітньо-наукова програма, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.
- наявності висновків про недостатньо високу якість за результатами різних процедур оцінки якості освітньо-наукової програми.
- пропозицій стейкхолдерів та результатів анкетування.

4.10. Модернізована освітньо-наукова програма разом з обґрунтуванням унесених до неї змін має пройти затвердження в установленому порядку.

4.11. У випадку змін в законодавстві, що стосуються функціонування освітньо-наукової програми, зокрема, прийняття нових освітніх стандартів за спеціальністю, перегляд та оновлення освітньо-наукової програми повинні відбуватися оперативно із залученням стейкхолдерів після запровадження таких змін, однак впродовж поточного академічного року.

4.12. Перегляд освітньої програми розпочинається у жовтні, із залученням стейкхолдерів, як правило, проводиться у лютому-березні з подальшим затвердженням змін у профілі освітньо-наукової програми, навчальному плані у квітні на засіданні Академічної ради.

4.5. Обговорення проєкту оновленої освітньо-наукової програми повинно супроводжуватись:

- протоколом засідання групи забезпечення освітньої програми за участю стейкхолдерів;
- протоколами вчених рад відповідних факультетів про затвердження оновлених профілів освітньо-наукових програм;
- протоколом Академічної ради;
- публікацією проєкту оновленого профілю освітньо-наукової програми на сайті Університету з метою отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів;
- затвердженням оновленого профілю освітньо-наукової програми на засіданні вченої ради Університету;
- публікацією затвердженого оновленого профілю освітньо-наукової програми на сайті Університету із врахуванням пропозицій всіх зацікавлених сторін.

V. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, УПРАВЛІННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Порядок реалізації освітньо-наукової програми визначається *Положенням «Про організування освітнього процесу для аспірантів та осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою у Білоцерківському національному аграрному університеті»*.

5.2. Для планування освітнього процесу на кожний навчальний рік відділом аспірантури та докторантури, деканатом відповідного факультету, де реалізується освітньо-наукова програма, складається робочий навчальний план за кожною освітньо-науковою програмою.

У робочому навчальному плані обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для кожної освітньо-наукової програми та зміст варіативної компоненти (блоку дисциплін за вільним вибором здобувачів вищої освіти).

5.3. Управління освітньо-науковою програмою здійснюється на адміністративному та академічному рівнях.

5.4. Адміністративне управління освітньо-науковою програмою здійснює деканат відповідного факультету, на якому вона реалізується. У разі, якщо освітньо-наукова програма реалізується більш ніж одним факультетом, адміністративне управління закріплюється за одним з них.

5.5. До функцій адміністративного управління освітньо-науковою програмою відносяться:

- організація та управління матеріально-технічним і інфраструктурним забезпеченням;
- інформаційне та навчально-методичне забезпечення щодо надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів факультету;
- профорієнтаційна робота з потенційними вступниками;
- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;
- рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій;
- координація забезпечення якості освітньо-наукової програми, що реалізується на факультеті;
- організація проведення самообстеження освітньо-наукової програми.

5.6. Академічне управління освітньо-науковою програмою здійснює гарант освітньо-наукової програми.

5.7. Завданнями академічного управління освітньо-науковою програмою є:

- організація колегіального розроблення освітньо-наукової програми (профілю, навчальних планів, матриць відповідностей, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, включаючи програми навчальних дисциплін (модулів), науково-дослідних семінарів, практик, підсумкових випробувань тощо, оціночних засобів);
- здійснення контролю за якістю роботи науково-педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітньо-наукової програми;
- аналіз і впровадження провідного досвіду світової та вітчизняної вищої освіти у змісті і технології реалізації освітньо-наукової програми;
- взаємодія з підрозділами науково-дослідницької інфраструктури Університету з питань проектної, дослідницької роботи, практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- виявлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, схильних до академічної кар'єри, і організація роботи з ними;
- взаємодія з роботодавцями та випускниками для уточнення вимог до компетентностей випускника і оцінки обраних технологій реалізації освітньо-наукової програми, а також забезпечення і якості підготовки докторів філософії;
- підготовка освітньо-наукової програми до процедур оцінки якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

5.8. Розвиток освітньо-наукової програми є неперервним процесом і відбувається завдяки таким заходам:

- залученню до викладання читання, гостьових лекцій в межах освітньо-наукової програми докторів наук, докторів філософії (кандидатів наук) і роботодавців з інших закладів освіти та регіонів України (у тому числі із закордонних закладів вищої освіти);
- системі зворотного зв'язку (за участю здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, викладачів);
- усуненню недоліків під час обговорення проєктів освітньо-наукових програм, зауважень експертів під час проходження акредитації;
- підвищенню кваліфікації науково-педагогічних працівників, які реалізують освітньо-наукову програму, та відповідність їх вимогам, установленим законодавством.

VI. МОНІТОРИНГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

6.1. Моніторинг освітньо-наукової програми здійснюється з метою визначення таких характеристик: додержання встановленої величини кредитів; відповідність стандарту означених результатів навчання; досяжність, реалістичність та адекватність навчального навантаження. Моніторинг здійснюється, як правило, робочою групою та відділом забезпечення якості освіти.

6.2. До здійснення моніторингу можуть долучатися експерти: науково-педагогічні працівники, професіонали-практики, аспіранти. Суттєвим елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок із зацікавленими сторонами. Робоча група має інформувати здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників про мету моніторингу та спосіб його здійснення, щоб забезпечити точність та високий відсоток наданих відповідей.

6.3. Моніторинг може проводитися в різний спосіб – анкетування, опитування, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів вищої освіти та випускників із метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання освітньо-наукової програми на відповідність критеріям забезпечення якості освітніх програм тощо. Мають бути використані також дані про час завершення та результати оцінювання програм та їх компонентів.

6.4. Систему обов'язкових методів і засобів моніторингу визначає навчально-методична комісія Університету за поданням робочих груп та Академічних рад.

6.5. Анкета освітньо-наукової програми складається з основних критеріїв забезпечення якості, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє. У процесі моніторингу відбувається збір даних за зазначеними позиціями з коментарями.

6.6. Для формулювання висновку за результатами моніторингу освітньо-наукової програми використовується трьохрівнева шкала:

- висока якість – освітньо-наукова програма має високий рівень досягнення результатів;
- достатня якість – освітньо-наукова програма в загальному забезпечує програмні результати навчання відповідно до Стандарту, але потребує доопрацювання;
- неналежна якість – освітньо-наукова програма має серйозні недоліки.

6.7. Результати моніторингу освітньо-наукових програм враховують під час їх оновлення.

VII. ПОРЯДОК ПРИЗУПИНКИ ТА ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

7.1. У випадку регулярних низьких показників вступу абітурієнтів (протягом 2 років поспіль) можлива призупинка діяльності освітньої програми для перегляду та/чи переформатування програми відповідно до процедури розроблення нової освітньо-наукової програми.

7.2. Якщо після перегляду та переформатування освітньо-наукової програми, відсутні ознаки затребуваності програми на освітньому ринку (показники вступу не мають стабільної та зростаючої динаміки, згідно пункту 7.1.), то програма зупиняє свою діяльність.

7.3. Рішення про зупинку діяльності освітньо-наукової програми приймає вчена рада Університету за подання вченої ради факультету за відповідним погодженням Академічної ради та ректорату Університету.

7.4. Освітньо-наукова програма може бути вилучена (закрита) з переліку освітньо-наукових програм, що реалізуються в Університеті, за таких умов:

- з ініціативи факультету, Академічної ради при їх відмові від реалізації освітньо-наукової програми;

- з ініціативи Університету (за поданням проректора з наукової та інноваційної діяльності) у разі відсутності набору здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на навчання за освітньо-науковою програмою протягом 2 років;

- у разі переформатування освітньо-наукової програми. У цьому випадку об'єднана або роз'єднана освітньо-наукова програма розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими освітньо-науковими програмами, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів вищої освіти на навчання. Після завершення навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на останньому курсі (році) освітньо-наукова програма вилучається з переліку програм, що реалізуються в Університеті;

- з ініціативи Університету (за поданням факультету), якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньо-наукової програми отримано висновки про її низьку якість.

7.5. Рішення про вилучення (закриття) освітньо-наукової програми з числа освітньо-наукових програм, що реалізуються в Університеті, приймає вчена рада Університету.

VIII. АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ПРОГРАМ

8.1. Акредитація освітньо-наукової програми – оцінювання освітньо-наукової програми та/або освітньої діяльності Університету за цією програмою на предмет відповідності Стандартам вищої освіти; спроможності виконати вимоги Стандарту та досягти заявлених у освітній програмі результатів навчання й досягнення заявлених у освітній програмі результатів навчання.

8.2. Акредитація освітньо-наукової програми проводиться відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) та інших актів законодавства.

8.3. Акредитація проводиться з ініціативи Університету та здійснюється Національним агентством.

8.4. Метою акредитації є:

- підтвердження відповідності освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою критеріям;

- надання рекомендацій та консультацій Університету щодо вдосконалення освітньо-наукової програми та освітньої діяльності за цією програмою;

- надання усім заінтересованим сторонам інформації про освітньо-наукову програму, освітню діяльність за цією програмою (у тому числі наукові здобутки), ефективність процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти за освітньо-науковою програмою;

- посилення довіри до вищої освіти в Україні;

- сприяння інтеграції Університету до Європейського простору вищої освіти.

8.5. Акредитація освітньо-наукової програми здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми, наведених у *Положенні «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977.*

Для застосування та роз'яснення критеріїв можуть використовуватись Стандарти і рекомендації із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти і рекомендації, надані

Національним агентством.

8.6. Критерії акредитації застосовуються Університетом для підготовки відомостей про самооцінювання, а також Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами під час проведення акредитації.

8.7. Оцінювання освітньо-наукової програми та освітньої діяльності за цією програмою здійснюється за кожним критерієм згідно зі шкалою оцінювання, що охоплює чотири рівні відповідності:

- рівень «F» – освітня програма та/або освітня діяльність за цією програмою не відповідає визначеному критерію, і виявлені недоліки мають фундаментальний характер та/або не можуть бути усунуті протягом одного року;

- рівень «E» – освітня програма та/або освітня діяльність за цією програмою не повністю відповідає визначеному критерію, і виявлені недоліки можуть бути усунуті протягом одного року;

- рівень «B» – освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію або загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими;

- рівень «A» – освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію, а також мають інноваційний/взірцевий характер.

8.8. Під час проведення акредитації використовуються дані, внесені до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Університет вносить до ЄДЕБО відомості про освітньо-наукові програми, що ними реалізуються, включаючи відомості про очікувані програмні результати навчання за відповідними освітньо-науковими програмами.

Національне агентство отримує доступ до даних ЄДЕБО, зокрема даних про Університет, його освітні програми та науково-педагогічних працівників, відповідно до законодавства та в обсязі, необхідному для проведення акредитації.

8.9. Акредитація вперше проводиться впродовж останнього або передостаннього року навчання першого набору здобувачів освіти за певною освітньо-науковою програмою.

8.10. Наступна (чергова) акредитація проводиться впродовж останнього року строку дії сертифіката про акредитацію відповідної освітньо-наукової програми. У разі подання закладом освіти заяви про проведення акредитації після спливу строку дії відповідного сертифіката така акредитація вважається акредитацією вперше.

Акредитація, що проводиться після прийняття рішення про умовну (відкладену) акредитацію, вважається акредитацією вперше.

Заклад освіти має право достроково ініціювати проведення наступної (чергової) акредитації.

8.11. Протягом одного навчального року Університет має право подати заяву про акредитацію однієї освітньо-наукової програми лише один раз.

ІХ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Це Положення та зміни до нього розглядаються на засіданні вченої ради Університету та затверджуються наказом ректора.

9.2. Відомості про освітньо-наукові програми підготовки доктора філософії розміщуються на сайті Університету в розділі «Наукова діяльність».

9.3. Відповідальними за формування і зберігання паперових версій освітньо-наукових програм є її гарант, декан факультету та завідувач відділу аспірантури та докторантури.

9.4. Положення переглядається відповідно до освітньої політики Університету та норм чинного законодавства.

9.5. Інформація про освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії вноситься робочою групою до ЄДЕБО в електронному вигляді.

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової та інноваційної діяльності

 Ольга ВАРЧЕНКО

Проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності

 Тетяна ДИМАНЬ

Начальник юридичного відділу

 Ярослав ЯЦЮК

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

 Леся КАЧАН